

95 jaar Advendo 1908 - 2003

Bertus Frank

Dit jaar viert muziekvereniging Advendo haar 95-jarig jubileum. De bijna-eeuweling, in 2008 hoopt het korps zijn honderdste verjaardag te vieren, heeft een veelbewogen geschiedenis achter de rug. In drie delen publiceert het Land van Lochem het wel en wee van deze vermaarde Lochemse vereniging, van haar oprichting in 1908 tot aan de dag van vandaag. Het eerste deel omvat de periode tot circa 1950, een tijd van diepe dalen en grote successen. De laatste vooral onder de bekende musicus Martin Bijnevelt, die in 1926 de leiding kreeg.

Zoals in veel steden en dorpen in Nederland was in de loop van de negentiende eeuw in Lochem veel belangstelling voor fanfaremuziek ontstaan. De herdenking van de 50-jarige onafhankelijkheid van Nederland in 1863 was in Lochem de aanleiding voor het oprichten van een muziekgezelschap. Bij de feestelijkheden bleek er grote behoefte te bestaan aan een plaatselijk muziekkorps. Dankzij de steun van het Lochemse gemeentebestuur en vooral ook de toenmalige burgemeester, Lourens Leen, kon op 12 december 1863 muziekgezelschap Zelo worden opgericht. In 1867 werd deze naam veranderd in Aeolus, naar de God der winden. Gedurende vele jaren bleef Aeolus het enige muziekkorps in Lochem, tot het in 1908 concurrentie kreeg van een tweede muziekvereniging. Het was de tijd, dat ook arbeiders zelfbewuster werden en zich op allerlei gebied verenigden. Zo gebeurde het, dat tijdens een vergadering van de Lochemse Timmerliedenbond op 1 november 1908, een achttal jonge timmerlieden op het idee kwam om een muziekvereniging op te richten. Het achtmanschap, bestaande uit D. Bleumink, J. Heijink, H. Geels, G. Pasmaan, J. Hannink, B. Straatman en J. Harkink had voor de op te richten vereniging al een naam: ADVENDO: Aangenaam Door Vriendschap En Nuttig Door Oefening. De daad

werd bij het woord gevoegd. In dezelfde vergadering was de nieuwe muziekvereniging een feit. De groep bleef aanvankelijk klein en men beschikte niet over een goede oefengelegenheid. De muzikanten hadden ook toestemming gevraagd aan B. en W. van de gemeente Lochem voor het houden van een collecte, maar dit werd geweigerd.

De eerste repetities werden gehouden in het ouderlijk huis van timmerman Bleumink aan de Rozenweg. Dat gebeurde op de deel tussen de sikken en soms maakte Bleuminks moeder een plaatsje vrij in de keuken. Ze moesten en zouden muziek maken. Geld voor nieuwe instrumenten was er natuurlijk niet, maar ondanks het collecteerverbod werd toch een inzameling gehouden, die f 100,- opbracht. Bij muziekhandel Kessels in Tilburg werden enkele instrumenten gekocht. Deze kostten toen f 10,- tot f 20,- per stuk. Men beschikte ook nog over oude afgedankte instrumenten van andere verenigingen. Met dit instrumentarium ging men onder leiding van de heer Denkers, die van 1895 tot 1910 dirigent was geweest van Amicitia in Geesteren, balmuziek maken op danspartijen, kermissen, Koninginnefeesten, bruiloften en andere gelegenheden om zo de kas te spekken. Met de inkomsten kon men nieuwe leden van een instrument voorzien.

Voetbalwedstrijden werden destijds ook al met muziek opgeleusterd. Zelfs hebben leden van Advendo eenmaal drie avonden en een halve nacht op het Schelinkje in de schouwburg gespeeld voor Circus Roberti. Van dit soort muziekmaken werd je doodziek, volgens de mede-oprichter Bleumink. Want de directeur van het circus riep telkens: "Schneller, sneller!" Hoe harder de paarden liepen, des te sneller moest er gespeeld worden en dat was vooral voor de trommelaar niet meer om bij te houden.

Nieuwe leiding en de eerste successen

In 1911 werd de heer Denkers opgevolgd door Fr.G. Leistikow, die benoemd werd tot directeur. Met veel plezier en ijver werd er onder hem geoefend en de resultaten waren spoedig merkbaar. "Onder dezen bekenden en bekwamen musicus ging Advendo met reuzen-schreden vooruit", schreef de Lochemse Courant later.

De moeilijke jaren waren voorbij. Het probleem "oefenruimte" werd opgelost omdat men toestemming kreeg in het verkooplokaal aan de Kastanjelaan te gaan repeteren. Dit was tegen de zin van de politie-autoriteiten en op zekere dag werden de repetities verboden, omdat ze storend zouden zijn voor de diensten in de R.K. kerk. Pastoor Pieters

kwam Advendo te hulp met de verklaring dat hij helemaal geen hinder had van de muziek. De repetities gingen daarna gewoon door. In datzelfde jaar 1911 nam Advendo voor het eerst deel aan

een concours met als resultaat een tweede prijs in de derde afdeling.

Een jaar later sloot de jonge vereniging zich aan bij de Nederlandse Federatie van Harmo-

nie- en Fanfaregezelschappen. Opnieuw succes was er in 1914, toen Advendo meedeed aan een Federatief concours in Brummen. Er werd in de derde afdeling een eerste en een ereprijs behaald.

Voormalig verkooplokaal in de Kastanjelaan. Dit gebouw is in de beginperiode omstreeks 1911 gebruikt als oefenlokaal. (Coll. C.J. Frank.)

Een van de eerste foto's van Advendo met het gehele korps onder leiding van dirigent F.G. Leistikow; 1913. (Coll. Advendo.)

Het aantal concertuitvoeringen nam in deze periode belangrijk toe. Het betrof vooral concerten in de openlucht en daarom had de vereniging een kleine muzikent laten maken van ongeveer vijf bij vijf meter, waarin voor 25 muzikanten plaats was. Er was zelfs petroleumverlichting in aangebracht. In het plantsoen bij het Nieuwstadplein of op de Markt onder de kastanjeboom werd het tentje dan neergezet. Men ging ook wel eens met een wagen waarop stoelen met lessenaars waren geplaatst richting de Dollehoed, om daar dan voor de gasten een paar nummertjes weg te geven. Ook reisde Advendo een keer met zo'n wagen naar Markelo, maar 's avonds laat op de terugweg liep er een hoepel van het wiel. Een heel probleem, want van een Wegenwacht had men toen nog niet gehoord. De terugreis naar huis had wel vaker voor problemen gezorgd. Na een concours in Renkum misten de muzikanten hun trein,

waardoor ze met de volgende trein niet verder konden dan Zutphen. Geen nood, bij stalhouderij Beijers werd een platte wagen gehuurd en kon de terugweg naar Lochem worden voortgezet. Maar het hobbelen op zo'n wagen werkte dorstig en dus werd de tolgaarder Van Heeckeren, die blijkbaar ook bier tapte, 's avonds uit bed gehaald om de dorstige kelen te spoelen. Het tolhuisje stond vroeger zo ongeveer tegenover Café Beeftink, aan de Zutphenseweg. Beide gebouwen zijn sinds lang verdwenen.

In de Eerste Wereldoorlog, 1914 – 1918, werd er weinig ge-repeteerd, ook al omdat vele leden afwezig waren. Door de standvastigheid van de leden en het optreden van Leistikow kon Advendo, na ongeschonden uit de oorlog te zijn gekomen, in 1919 weer deelnemen aan een concours. In Lochem werd in de tweede afdeling een eerste en een ereprijs behaald. In die

tijd ondervond Advendo grote belangstelling en medewerking van de fabrikant E. Franken, directeur van de Gebr. Naeff. Hij werd in 1919 beschermheer van de muziekvereniging. Na de opheffing van muziekvereniging Aeolus had Advendo ook telkens een burgemeester in haar midden, zoals de burgemeesters Wttewaal en Van Luttervelt.

De successen bleven komen. In Voorst werd in de eerste afdeling een eerste en een ereprijs behaald. Dit was voor de supporters aanleiding om er eens stevig tegenaan te gaan. Het enthousiasme was zo groot, dat ze bij een hospartij in een café met z'n allen door de vloer zakten.

Maar bij alle pret werd het muziek maken nooit vergeten. De leden sloegen geen repetitie over. Elke maandag en donderdag kwamen ze bij elkaar en o wee als er één ontbrak. Dan werden er een paar leden op uitgestuurd om de "deserteur" te halen.

Advendo bij het 12½-jarig jubileum in 1921. (Coll. Advendo.)

GROOT NATIONAAL FEDERATIEF
MUZIEKCONCOURS
MET MARSCHWEDSTRIJDEN
VAN HARMONIE- EN FANFAREKORPSEN
TER GELEGENHEID VAN HET 12½-JARIG BE-
STAAN VAN DE MUZIEKVEREEN. „ADVENDO”
TE LOCHEM

OP VRIJDAG, ZATERDAG, ZONDAG EN
MAANDAG, 13, 14, 15 EN 16 MEI 1921
(EERSTE EN TWEEDE PINKSTERDAG)
OP HET FEESTTERREIN NABIJ HOTEL
„DE LUCHTE” MET DAARAAN VER-
BONDEN ZOMERKERMIS.

OFFICIEELE GIDS

PRIJS 30 CENT

LOCHEMSE NADREK-
LES-VEREENIGING

Eerste officiële gids. Muziekconcorso. (Coll. Advendo.)

Jubileum in 1921

Ter gelegenheid van het 12½-jarig jubileum in mei 1921 organiseerde Advendo zelf een muziekconcorso met daaraan verbonden een zomerkermis. In de inleiding van de “Officieele Gids” van het concours stond het volgende geschreven:

Lochem, Mei 1921

Den feestgangers heil! De muziekvereniging “Advendo” viert haar 12½-jarig bestaan. De blijken van sympathie, die onzen vereniging van Lochems ingeze-

tenen mocht ondervinden, het behaalde succes in de laatste jaren, de goede verstandhouding tussen Directeur en leden, hebben ons besloten uit dankbaarheid dit jubileum feestelijk te herdenken, door ‘t organiseren van een nationaal muziekconcorso onder het Reglement van de Ned. Federatie van Harmonie en Fanfare Gezelschappen. “Den feestgangers roepen wij een hartelijk welkom toe, in ons door de natuur zoo buitengewoon bevoorrechte Lochem, hun de verzekering gevende dat “Advendo” het Feest-

comité en Lochems burgerij het zich tot eene eer zullen rekenen deze feestdagen tot ware herdenkingsdagen te vormen; hun verblijf alhier zoo aangenaam mogelijk te maken. Dat Gij allen dit feest besluit met den wensch: Lang leve, groeie en bloeie, “ADVENDO”.

In dezelfde Officieele Gids werd ook nog het volgende naar voren gebracht. Dankzij de leiding van de heer Fr.G. Leistikow kwam de vereniging in de afdeling Uitmuntendheid. Verder heeft Advendo veel steun ondervonden van de J.H. de Crane, oud-wethouder van Lochem, die uit dankbaarheid het welverdiende erelidmaatschap werd aangeboden.

Op het openingsprogramma speelde Advendo onder leiding van directeur Leistikow onder andere de Feestmarsch en Advendo's concoursmarsch 1921, gecomponeerd door hun dirigent, Atilla van Verdi en Tannhauser van Wagner.

In datzelfde jaar ging Advendo zelf nog naar een concours in Epe, waar men een eerste en een ereprijs in de afdeling Uitmuntendheid behaalde.

Advendo en Aeolus

Lochem was sinds 1908 in het bezit van twee korpsen, wat tamelijk bijzonder was voor een stadje van deze beperkte omvang. Van een hartelijke verstandhouding tussen beide verenigingen was echter geen sprake. De sociale achtergrond, Aeolus als muziekvereniging van de middenstanders, Advendo van de arbeiders, zal hier mede schuld aan zijn geweest. Zo gaat het verhaal, dat wanneer de leden van de beide verenigingen elkaar op straat tegen kwamen, ze fluitend nadrukkelijk de andere kant opkeken. Ook in het repertoire waren er verschillen, die de beide korpsen niet dichter bij elkaar brachten. Advendo blies, een arbeidersvereniging

waardig, naast het Wilhelmus ook de Internationale, hetgeen voor de middenstanders van Aeolus natuurlijk heel ongepast was. Belangrijke oorzaak van de rivaliteit lag waarschijnlijk in het feit, dat Aeolus gewoonweg de oudste papieren had en de concurrentie moest dulden van een ruim veertig jaren jongere vereniging. In later jaren kwam er meer acceptatie. Aeolus werd in 1960 opgeheven, drie jaar voor het honderdjarige jubileum.

Moeilijke jaren

In het voorjaar van 1922 overleed Leistikow en met de dood van deze eminente leider trad een inzinking binnen de vereniging in. Er kwamen verschillende directeurswisselingen: van 1922 tot 1924 was de heer K.H. Reijs directeur en van 1924 tot 1926 de heer H.J. Stokking. Ook het vertrek van enkele werkende leden deed het muziekniveau merkbaar dalen. Tijdens de concoursen in deze periode werden minder grote successen behaald, in het begin nog in de afdeling Uitmuntendheid, later alleen in de Ere-afdeling met magere pun-

tenscores: Deventer (1922) eerste prijs afdeling Uitmuntendheid, 53 punten (max. 60 punten); in de Ere-afdeling (max. 120 punten) werd in Eefde (1923) een tweede prijs behaald met 89 punten; in Lochem (1923) een tweede prijs met 94 punten; in Almelo (1924) en Verwolde (1925) een tweede prijs met respectievelijk 67 en 80 punten. Voor de vereniging was dit een moeilijke tijd, maar op 19 April 1926 werd de heer prof. Martin Bijnevelt dirigent van Advendo. Dank zij de bekwame leiding van deze musicus werd op een concours, gehouden op 15 juli 1928 te Eefde, in de Ere-afdeling met hoge score van 113 punten een eerste prijs behaald.

Jubilea in 1928 en 1933

Het 20-jarig jubileum werd gevierd met een Herdenkings Concert in de Lochemse schouwburg. In die jaren had men op het programma veel "zware" werken staan, waaronder ook veel arrangementen van Martin Bijnevelt, zoals het Allegro Con Grazia van Tsjaikowski (1928) en de serenade Eine Kleine Nachtmusik van Mozart, een compo-

sitie trouwens, die nog steeds in Advendo's bibliotheek te vinden is. Jammergenoeg zijn ook vele werken uit die tijd niet meer aanwezig, zoals de Lochemse Marsch van dezelfde Bijnevelt. Dubbel feest was het in 1933. Advendo bestond 25 jaar en Lochem vierde zijn 700 jaar stadsrechten, alle reden voor directeur Bijnevelt om de Lochemse Jubileum-marsch te schrijven voor het concert op 11 maart 1933. Het werd een groots feestconcert met als nummers de Ouverture Rienzi van Wagner, de Onvoltooide van Schubert, het Ballet d'Isoline van Messenger en La Dame blanche van Boiëldieu. De Lochemse Courant schreef: *"Woensdag 1 Nov. zal de Lochemse muziekvereniging Advendo 25 jaar hebben bestaan. Dit jubileum van het populaire Corps zal ongetwijfeld in brede kring belangstelling wekken. De eervolle plaats, welke Advendo thans in de rij van Harmonie en Fanfare Gezelschappen inneemt, heeft zij pas na onvermoeid en hard werken bereikt..."* En uit het Volksblad: *"Lochem het vriendelijke stadje aan de Berkelstroom, verwacht*

Advendo's 25-jarig jubileum in 1933. Het orkest in de tuin van het Volkshuis.

Bestuur van Advendo in 1935 (inzet dirigent M. Bijnevelt). Van links naar rechts: B. Thomasson, G. Thomasson, H. Assink en A. Wormeester. Daarachter: Van Linschoten, H. Hofmeyer en E. Asjes. (Coll. Advendo.)

weer vele vreemdelingen. In de straatjes wapperen de vlaggen en bij het Volkshuis is het een drukte van mensen, die ter receptie gaan, belegd door de arbeiders muziekvereniging Advendo ter ere van haar 25-jarig bestaan..." Op die receptie sprak ook de beschermheer E. Franken: *"Advendo, Aangenaam Door Vermaak En Nuttig Door Oefening, maar voor een kwart eeuw was het vermaak en was het niet altijd aangenaam naar de vereniging te luisteren. De eerste drie woorden zou ik dan ook willen veranderen in Ambitie Dwing Vooruitgang en de laatste vier door Erger nooit Den Orkest-dirigent.*

De jaren dertig

In 1934 trok Advendo weer eens naar een concours, dit maal in Barchem, dat met zijn korps Crescendo het 12½ jaar bestaan vierde en daaraan een zomerkermis en een Marsch-wedstrijd had verbonden. Het resultaat voor Advendo was een eerste prijs met

107 punten.

Directeur Bijnevelt bleef in deze periode arrangeren en componeren. Enkele van zijn werken: een bewerking van het Adagio Cantabile van Beethoven (1934), Andante en Scherzo van Schubert (1935), Ingeborg Marsch M. Bijnevelt (genoemd naar zijn dochter) (1935), Romance voor Hobo en Tenorsaxofoon met orkest M. Bijnevelt (1936), De Slavische Dansen No.4 en 6 van Dvorák arr. M. Bijnevelt (1936), Recitatief en Aria uit Rinaldo van Händel (1937).

Een belangrijk concours was dat te Vaassen op 27 juni 1937. Op een zeldzaam fraai concoursterrein op het grondgebied van kasteel De Cannenburgh zoals Het Maandblad schreef, speelde Advendo in de Ere-Afdeling Harmonie de verplichte nummers L'Arlésienne eerste suite van Bizet en de Valse des Fleurs van Tsjajkowski. In het kritisch verslag van juryleden Eduart Flipse, F. Hantzsch en Louis de Moree stond onder meer: *"Dit corps gaf*

van de beroemde Suite van Bizet een voortreffelijke vertolking. De zuiverheid, de klank en de zeer muzikale voordracht stonden op het hoogste niveau. De enkele vlekjes in deze uitvoering namen den zeer goeden indruk niet weg, alhoewel we het niet in alle tempi eens waren.." Het resultaat: 110 punten, eerste prijs met onderscheiding en promotie naar de toen pas ingestelde Vaandelafdeling, de hoogste trap dus.

Bij het eerste abonnementsconcert op 6 november 1937 in de schouwburg werd medewerking verleend door zangsoliste Bergitte Blakstad (alt).

Op 29 juli 1938 vond een voor Lochem belangrijke gebeurtenis plaats: op deze dag werd het Openluchttheater De Zandkuil officieel geopend door burgemeester R. van Lutervelt. De feestelijkheden werden opgeluisterd door de beide Lochemse muziekcorpsen Aeolus en Advendo.

Het 30-jarig jubileum in 1938 en een groot succes in 1939.

In 1938 werd uitvoerig stilgestaan bij het 30-jarig jubileum van Advendo. De Lochemsche Courant van maandag 14 november besteedde er zelfs op de voorpagina aandacht aan. Zo lezen we naast alarmerende krantenkoppen als *"Goebbels vindt het nog niet erg genoeg"* en *"Goring eist miljard mark boete van de Joden"* in een verslag van het feestconcert: *"Een volgepropte zaal, bloemstukken op het toneel, de aanwezigheid van tal van leden van de Needse, Nijverdalse en Diepenheimse muziekverenigingen wezen later avond bij binnenkomst hen die dit nog niet wisten erop, dat het concert dat Advendo ging geven, een bijzonder concert zou zijn. Een feestconcert zou het worden ter viering van drie jubilea. Advendo bestond 1 November 30 jaar, haar dirigent de heer Bijnevelt bekleedde die functie 12½ jaar en herdacht dit najaar bovendien den dag dat hij 50*

jaar geleden zijn loopbaan als musicus begon. Bij de gelukwensen van veel verenigingen, die na het openingswoord van voorzitter G. Thomasson werden geuit, was er ook een van de Burgemeester R. van Luttervelt. "De prestaties", aldus de burgemeester, "zijn steeds Crescendo gegaan. Thans is er zo ongeveer de hoogste sport bereikt. Ik hoop nog eens te mogen meemaken, dat de allerhoogste wordt bereikt". Met den feestjubel-Marsch werd pittig en rhythmisch het feestconcert ingezet. Met het derde en vierde nummer waren de arrangementen van de heer Bijneveld aan de beurt. Het was muzikaal uitstekend verzorgd. Na het voorlaatste nummer van het programma keerde de heer Bijneveld zich van het podium tot de

zaal met de woorden: "Ik breng dank aan allen, die door hun blijken van hulde en vriendschap dezen dag voor mij onvergetelijk hebben gemaakt. Gij weet waarschijnlijk dat ik dit 50-jarig jubileum als de laatste mijlpaal in mijn leven beschouw. Terugziend wil ik hier zeggen dat talent iets is, dat men geschonken krijgt. Als men het heeft ligt hierin dus geen persoonlijke verdienste. Ik weet alleen dat ik het meegekregen talent zoo goed mogelijk heb aangewend, als 't ware als een kapitaal zoo heb uitgezet dat ik er zooveel mogelijk procenten van kreeg. Toen ik na mijn terugkomst uit Boedapest besloot mij in Nederland aan dilettantenverenigingen te wijden, stond ik er eerst heel vreemd tegenover. Ik moet zeggen, dat ik steeds veel

medewerking van de leden der verenigingen heb ondervonden. Een speciaal woord van dank tot de vrouwen dezer leden, die ook bij dit jubileum van haar toewijding hebben getuigd, lijkt mij zeer op zijn plaats. Ik hoop nog eenige jaren te mogen blijven medehelpen om hier goede muziek te maken."

Burgemeester Van Luttervelt had het in zijn speech over de allerhoogste sport inzake de muziek. Deze werd al spoedig bereikt. Op 18 juli 1939 stapte Advendo in de tram naar het Concoursterrein in Borculo. Daar speelde men als laatste deelnemend orkest de tweede Suite d' Orchestra en het verplichte nummer Overture Tannhauser. Met intense belangstelling en aandacht werd er naar

Optocht door Lochem tijdens het 40-jarig Kroningsjubileum van Koningin Wilhelmina in 1938. Op de achtergrond de leerlooierij van Reerink aan de toenmalige Stationsweg (de tegenwoordige Pr. Bernhardweg). (Coll. Advendo.)

de volgens de krant schitterende vertolking geluisterd. Merkbare spanning was er onder de duizenden aanwezigen toen de laatste maten waren verklonken en dus gewacht moest worden op de uitspraak van de jury. En deze bleek het eens te zijn met wat de menigte gevoeld had, namelijk dat er sublieme muziek was gespeeld. De jury, bestaande uit Fr. Hantzsch, S.P. van Leeuwen en H. Zeldenrust stond er versteld van, dat met dilettanten zulke resultaten konden worden behaald. Ze schreef in haar kritisch verslag over onder meer de uitvoering Tannhauser: *“De finale bracht mooi trombone spel, het drukte wel iets te veel het hout. Dat de directeur het z.g. Christus motief naar voren liet komen verwondert ons niet, daar hij dit werk zeker wel ontelbare malen in zijn Opera carrière onder de beroemdste dirigenten zal hebben gespeeld. Deze ouverture werd in alle delen prachtig uitgevoerd. Dit is muziek maken. Bravo.”* Advendo behaalde maar liefst 117 punten, het hoogste aantal van alle in dat jaar gehouden concoursen. Dat betekende een eerste prijs met lof van de jury en dus werd het vurig begeerde Federatie Vaandel veroverd. Het enthousiasme van de supporters was volgens de verslaggever bijna niet meer te houden. Aan de eminente directeur overhandigden de supporters alvast een lauwerkrans. Voor de directeuren waren ook prijzen beschikbaar gesteld in de vorm van medailles. Martin Bijnevelt kreeg er zelfs twee, één voor het hoogst aantal punten in de concertwedstrijd voor Harmonie en Fanfare in de rubriek “opvatting en tempo” en één voor het hoogst aantal punten met zijn vereniging behaald.

Het concours te Lochem.

Dit concours werd in augustus 1939 georganiseerd ter gelegenheid van het 30-jarig bestaan van Advendo en is een muziekfeest geworden dat door

velen is bezocht en waarvan de feestvreugde na afloop nog werd verhoogd doordat dat op dezelfde zaterdag Prinses Irene geboren werd (5 Augustus). Het 30-jarig jubileum was uitgesteld door het overvolle programma van 1938. Dit feestconcours werd gehouden op een ideale plaats, namelijk het prachtige Openluchttheater van Lochem, dat stampvol zat met aandachtige luisteraars. De regelingscommissie, die onder voorzitterschap van de heer H. de Jonge stond, had de zaken goed voorbereid. Een van de plaatselijke bladen schreef: *“De jolijt die rondom het concours op touw was gezet kreeg door de geboorte van het Prinsesje een bijzonder karakter.”* Lochem was zaterdagavond “los” en ongeveer 2500 mensen bezochten de zomerkermis op het “Pesjen” (voormalig Graafschapterrein) waar het erg vrolijk aan toe ging. Zondag waren er wel 3000 personen. Vrijdag voor het concours is er receptie gehouden door Advendo welk kranig muziekcorps zoals gezegd 30 jaar bestond. Het Gemeentebestuur, een wethouder en de gemeentesecretaris waren aanwezig. De voorzitter, de heer G. Thomasson, heeft er in zijn openingswoord onder meer aan herinnerd, dat het concours vorig jaar is uitgesteld, omdat Aeolus een dergelijk festijn organiseerde. Advendo zat toen financieel in de put. Verschillende supporters sloegen de handen ineen en organiseerden een bazaar, die uitstekend geslaagd is. Spreker dankte de Lochemers nog voor dit resultaat. De burgemeester, de heer Gorter, complimenteerde vervolgens het bestuur van Advendo en hij gaf de verzekering dat het Gemeente bestuur trots was op dit muziekcorps.

Een nieuw begin na de oorlogsjaren

De oorlogsjaren braken aan. Hoewel de concerten nog wel twee maal per jaar werden gehouden, schrapte men het ge-

bruikelijke bal na afloop. Ook grote concoursen stonden niet langer op het programma. Direct na de oorlog wist Bijnevelt zijn mannen weer bij elkaar te brengen. Zo werd er op 27 Juli 1945 alweer een concert te geven en wel voor buitenlandse soldaten. Het programma is in het Engels aangepast: *“Amateurs Military Band Advendo Lochem, conditor Martin Bijnevelt at 19.30 hrs in Entertainment Hall.”* Een maand daarvoor, op zaterdagmiddag 2 juni, had Advendo zijn muziek door Lochem laten klinken. Tijdens deze rondgang zamelden ze geld in ter stijving van de kas. In de Lochemsche Courant lezen we: *“De financiële toestand van ons beroemde Harmoniecorps is er n.l. gedurende de 5 oorlogsjaren niet beter op geworden. De commissie van bijstand bestaande uit de heren: Joh. Bennink, H. Hooyerink, W.J. Lodeweges Sr, Rikkert en P.J. Stroombeek, verzoekt ons dan ook, zijn opwekking te geven, dat een ieder naar vermogen dit sympathieke plaatselijke corps zal steunen.”* In 1945 werden nog twee concerten gegeven, op 18 september een concert met alleen toegang voor personen boven de 18 jaar, in de Schouwburg, met in de pauze een collecte ten bate van het ziekenhuis. Op 1 december was het eerste abonnementsconcert na de oorlog, met bal na.

In 1946 was Advendo weer rijp voor een concours. Ditmaal in Ellecom. De volgende dag schreef de Courant: *“Heel Lochem verkeerde in feeststemming toen bekend werd, dat haar muziekvereniging Advendo met niet minder dan 5 prijzen terug kwam”* Hierbij behoorden de eerste prijs, 114 punten met lof van de jury, het hoogste aantal punten van het gehele concours en de directeurprijs. En de Courant vervolgde: *“Opgevocht door de muziekvereniging Aeolus en een grote mensenmenigte, ging het in optocht naar*

Amateurs Military Band „Advendo”, Lochem

Conductor Martin Bijnevelt

Friday 27 Juli 1945 at 19.30 hrs in Entertainment Hall

Program

1. Advendo-March	Martin Bijnevelt
2. Ouverture „Poet and Paysant”	F. von Suppé
3. a. Song without Words	F. Mendelsohn
b. Menuet	Bocherini
4. Solo: „The Holy City”	Adams
„Bless this House”	Brahe
Sgt. F. W. Cook	
5. Fantaisie from Aida	G. Verdi
6. Wals „The beautiful blue Donau”	J. Strauss
7. Ouverture „The black Diamond”	J. Popy
8. March „On the Quarter Deck”	K. J. Alford
National Anthem	

Amateurs Military Band Advendo. (Coll. Advendo.)

het spaarbankgebouw, waar de receptie plaats zou vinden. Advendo's directeur reed met de lauwerkrans om, vergezeld van zijn familie in een open rijtuig in de stoet mee en maakte een ware zegetocht door Lochem. Overal had hij het huldebetoon der bevolking in ontvangst te nemen." Een citaat uit de Gelders-Overijsselse Courant van woensdag 17 juli 1946: "Onze correspondent te Doesburg schrijft ons: In het Zaterdag en Zondag te Ellecom gehouden muziekconcours ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de muziekvere-

niging Excelsior aldaar was wel de voornaamste prestatie die, van het Lochemse muziekgezelschap Advendo, dat het klaar speelde om in de vaandelafdeling van de Ned. Federatie een eerste prijs te behalen met niet minder dan 114 punten. Voorwaar een prestatie, waarvoor de kranige 76-jarige dirigent van het corps de heer M. Bijnevelt, naast het corps in de eerste plaats wel een woord van hulde toekomt."

Als verplicht nummer werd uitgevoerd Ruy Blass van Mendelssohn, terwijl als keuzenummer

werd gespeeld Marche Nuptiale van Rogister. Zowel voor het eerste als tweede nummer werden 57 punten toegekend. Na afloop van de uitvoering werden het corps en zijn dirigent op hartelijke wijze gehuldigd. Als eerste nam het woord de heer J.P. Harmsen uit Brummen, algemeen secretaris der federatie, die in het kort de gang van zaken in de Vaandelafdeling beschreef. Als men tweemaal achter elkaar binnen vijf jaar een eerste prijs heeft gewonnen in de ere-afdeling promoveert men naar de Vaandelafdeling. Behaalt men daar een eerste prijs, dan ontvangt men het Vaandel van de Federatie, terwijl daarna voor elke eerste prijs een roodgele wimpel aan het vaandel wordt gehecht. Harmsen verheugde het zeer destijds de vereniging het vaandel te mogen overhandigen. Hij hoopte dat het corps door gestage oefening erin mocht slagen binnen afzienbare tijd de rood-wit-blauwe (vijf maal een eerste prijs) en daarna een oranje (tien maal een eerste prijs) wimpel te behalen. In de bestuurstent werd de heer Bijnevelt een lauwerkrans omgehangen door de voorzitter van de bijstandsc commissie na te zijn toegesproken door leden van de jury.

Martin Bijnevelt

Martin Bijnevelt, door iedereen werd hij op handen gedragen, maar wie was eigenlijk deze musicus? In oktober 1939 stond in Het Maandblad het officiële orgaan van de K.N.F. - toen nog Nederlandse Federatie van Harmonie- en Fanfaregezelschappen - een artikel naar aanleiding van de koninklijke onderscheiding die Bijnevelt op 31 augustus 1939 ontving: "Met grote voldoening is in Federatieve kringen vernomen, dat op 31 Aug. de bekwame dirigent van Advendo Lochem Koninklijk is onderscheiden met de gouden medaille in de Huisorde van Oranje Nassau." Het artikel beschrijft Bijnevelt

als een zeer geacht dirigent die Advendo gemaakt heeft tot een van de allerbeste muziekkorpsen in de Nederlandse Federatie. Iedereen herinnerde zich nog het schitterende optreden van het muziekkorps op het concours in Borculo in 1939. *“Ondanks zijn hoge leeftijd (de muziek houdt jong) is de heer Bijnevelt een vitaal orkestleider en zijn muzikale loopbaan is er dan ook naar geweest om hem te maken tot een allround musicus.”* In 1888 verliet hij het Koninklijk Conservatorium in Den Haag als violist, hoboïst en harmonisering en hij vond al gauw een betrekking in het Concertgebouw Orkest in Amsterdam. Hier werkte hij vijf jaar als tweede hoboïst, met een onderbreking van ongeveer een jaar, waarin hij met een operagezelschap uit Parijs, onder leiding van De la Fuente, een tournee naar Saigon maakte. In zijn laatste jaar bij het concertgebouworkest speelde hij viool en eerste hobo. Daarna vertrok Bijnevelt naar Arnhem, waar hij drie jaar lang eerste hobo speelde in de orkestvereniging. Ook was hij hoboleraar aan de

Arnhemse Muziekschool. Terug in Amsterdam speelde hij eerste hobo in het Nederlandse Opera-orkest, onder Kees van der Linden. Ook het buitenland trok. Zo was hij in Glasgow hobosolist in het Scottish Orchestra. Zijn carrière bracht hem ook in New Castle en Londen waar hij op tentoonstellingen optrad en als soloviolist in het Londense Savoy Hotel. In Parijs volgde hij enige tijd hobolessen bij de beroemde George Gilet; terug in Londen trad hij zeven jaren lang als hobosolist op in Queens-Hall en in de Royal Opera, Convent Garden. In 1904 vertrok hij naar Boedapest, waar hij maar liefst twintig jaar als hobosolist fungeerde in de Koninklijke Opera en het Philharmonisch Orkest. Na zijn Europese omzwervingen keerde Bijnevelt in 1924 terug in Nederland. Hij besloot zijn ervaring te steken in een aantal dilettantenverenigingen, zoals Euphonia te Eibergen (vanaf 1925), waarvan hij dirigent werd. Later volgden andere muziekverenigingen. Eind jaren dertig stonden naast het Lochemse Advendo ook Crescendo te Neede,

De Diepenheimsche Harmonie, en Advendo te Nijverdal onder zijn leiding.

Het is duidelijk dat Martin Bijnevelt naast een goede musicus ook een zeer bekwaam pedagoog was. Hij leerde leden van zijn orkest niet alleen de noten onberispelijk spelen, maar bracht hen vooral het muziek maken, begrijpen en liefhebben bij. Hij stond op getrouw bezoek aan de repetities, leidde met eindeloos geduld jonge blazers op en was onverbiddelijk wanneer iemand niet mee kon. Zo kon hij amateurs moeilijke muziek uit het klassieke repertoire leren spelen.

(wordt vervolgd)

Bronnen:

Archief Muziekvereniging Advendo

Gemeentearchief Lochem

Het Maanblad, Officieel Orgaan Ned.Federatie van Harmonie en Fanfare gezelschappen, diverse jaargangen

H.J. ten Broeke en H. Steenblik, *Aeolus 1863-1860*, in: Grepen uit de geschiedenis van Lochem, Lochem 1983, p. 72-77

Mondelinge informatie van D. Nijenhuis uit Veenendaal